

GARANCIA PROCESNÝCH PRÁV BEZ OHĽADU NA SPOLOČENSKÉ POSTAVENIE A INTELEKT OBVINENÉHO

Skutočnosť, že sa trestné konanie vedie proti osobe, u ktorej je zrejmá tendencia páchať trestnú činnosť a pri ktorej nemožno hovoriť o spoločenskom vzore, neznamená a nemôže znamenať, že sa na takú osobu nevzťahujú procesné štandardy a garancie trestného procesu. Je ústavne neakceptovateľné, keď sa pri osobe z akejkoľvek marginalizovanej komunity (národnostná alebo etnická menšina, cudzinec, azylant a pod.) zneužije jej vzdelanostný (nedokončená škola, neovládanie jazyka) alebo sociálny (bezdomovectvo, nevyriešená bytová otázka, minulé odsúdenie) nedostatok.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 455/2020 z 2. júna 2022)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **I. B.**, zastúpeného JUDr. Ing. Lujzou Jurkovičovou, PhD., advokátkou, Domkárska 4, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 To 99/2017 zo 7. novembra 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 To 99/2017 zo 7. novembra 2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, princíp nulla poena sine lege podľa čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky, princíp prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 To 99/2017 zo 7. novembra 2017 **zrušuje** a vec **vracia** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **375,24 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, princípov nullum crimen sine lege a nulla poena sine lege podľa čl. 49 ústavy a princípu prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie uvedených práv napadnutým uznesením, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a napokon aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledovný stav vecí:

3. V konaní pred všeobecnými súdmi bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona (ďalej len „Trestný zákon“). Trest bol sťažovateľovi vymeraný podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty [ods. 2 písm. c)], pretože podľa právneho názoru všeobecných súdov bol skutok spáchaný na osobe vyššieho veku, čím bol naplnený obsah pojmu chránená osoba [porovnaj § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona].

4. Skutok, za ktorý bol sťažovateľ odsúdený, bol ustálený tak (voľný prepis skutkového deja, pozn.), že sťažovateľ, bezdomovec bývajúci so svojou priateľkou v záhradnej chatke, sa pri hádke neovládol a masívnym popolníkom opakovanými údermi do hlavy ubil priateľku na smrť. Potom vzal zapalovač, podpálil ním perinu, na ktorej priateľka po útoku bezvládne ležala (následkom čoho vznikol v chatke požiar), a odišiel z chatky na dvor. Priateľka sled udalostí neprežila.

5. Významné okolnosti spáchania skutku spočívali v tom (opäť voľný prepis, pozn.), že obaja účastníci hádky boli výrazne pod vplyvom alkoholu a obaja mali pod vplyvom alkoholu tendenciu k vyššej agresivite (napádali sa vzájomne). Pred posledným čiastkovým útokom sťažovateľ zviazal poškodenú ruku, aby ho neškriabala.

6. Okolnosti predsúdneho a súdneho štádia konania boli také, že na miesto spáchania skutku boli privolaní hasiči aj polícia. Sťažovateľ sa vo fáze prípravného konania k spáchaniu celého skutku najskôr priznal (výpoveď zo 4. mája 2016), čo ale už aj v rámci prípravného konania (výpoveď zo 6. júla 2016) modifikoval a začal popierať a svoju vinu spochybnil aj pred súdom. V konaní pred súdom si na rozhodujúce okolnosti hádky (ako ich detailne popísal v prípravnom konaní) už vôbec nespomenul a uviedol, že ku skutku v časti, ktorá sa týkala zapálenia priateľkinho tela (resp. periny), sa priznal len pod tlakom vyšetrovateľov.

7. Sťažovateľ pán B. poskytoval orgánom činným v trestnom konaní v prípravnom konaní všetku potrebnú súčinnosť, pričom vec spela k uzavretiu dohody o vine a treste s prokurátorom, k čomu napokon nedošlo. Sťažovateľ sa teda vyšetrovateľmi a vo veci konajúcou prokurátorkou cíti byť oklamáný, pretože mu za priznanie sľúbili dohodu o vine a treste, čo by preňho vo výsledku mohlo znamenať až o tretinu nižší trest, a prokurátorka napokon dohodu o vine a treste uzavrieť odmietla (presnejšie povedané nenavrhla).

8. Pokiaľ ide o zavinenie týkajúce sa spáchania skutku, sťažovateľ bol uznaný vinným z nepriameho úmyslu podľa § 15 písm. b) Trestného zákona (teda vedel, aké následky môže svojím konaním spôsobiť, a pre prípad, že nastanú, bol s nimi uzrozumený).

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ sa s verdiktom všeobecných súdov nevie stotožniť. Považuje ho za nespravodlivý. Je presvedčený o tom, že poškodená (v zmysle záverov znaleckého skúmania) zomrela až na následky požiaru (ktorý vznikol bez jeho pričinenia), pričom súčasne tvrdí, že bol pod výrazným vplyvom alkoholu. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti formuluje viacero námietok voči procesným postupom súdov, pričom akcentuje nedostatky v dokazovaní

(nevykonanie potrebných výsluchov) a namieta odsúdenie výlučne na základe jeho vlastnej výpovede z prípravného konania, ktorú následne opakovane zmenil a poprel.

10. Sťažovateľ nerozumie a od súdov požaduje zodpovedanie otázky, prečo je súdený za vraždu s úmyslom, keďže poškodenú miloval a nemal dôvod ju zavraždiť. Tvrdí, že vyšetrovateľom sa k spáchaniu skutku priznal len preto, lebo mu sľúbili dohodu o vine a treste (námiетка nezákonného dôkazu), ku ktorej prokurátorka nepristúpila bezdôvodne (a dodáva, že bez jeho spolupráce by vec dodnes nemusela byť uzavretá). Ďalej namieta, že vo veci nebol vykonaný dôkaz (výsluch vyšetrovateľa), ktorý na preukázanie tejto okolnosti navrhoval. Spáchanie skutku, ktoré pri výpovediach v prípravnom konaní podrobne popísal, vychádzalo z toho, čo si (teoreticky) myslel, že sa mohlo stať, pričom to podľa jeho postoja neopisuje objektívnu realitu.

11. Vo veci podľa názoru sťažovateľa neexistuje iný priamy dôkaz, než je jeho (nezákonná) výpoveď z prípravného konania. Znalecké skúmanie nevyklúčilo náhodnú manipuláciu s ohňom, pre ktorú svedčili okolnosti (svietenie si v chatke sviečkou). Čo sa stalo na mieste spáchania skutku (horiaca sviečka, perina, silné opojenie alkoholom), teda ostalo sporné. Sťažovateľ ďalej namieta, že v predprípravnom konaní nemal pri výpovedi ako zadržaná osoba advokáta a že súdy si z jeho výpovede vyberali to, čo sa im do odôvodnení odsudzujúcich rozhodnutí hodilo (námiетка práva na obhajobu). Je presvedčený o tom, že vo veci konajúcim sudcom naňho bolo nahliadané ako na (aj tak) už „degradovanú“ osobnosť, dlhodobo požívajúcu alkohol, a z toho dôvodu mu bol laxne uložený drakonický trest. Tieto skutočnosti v obrane zhmotňuje do námiетки zaujatosti vo veci konajúceho sudcu, k čomu pridáva postreh, že sudca mu už na predbežnom prejednaní obžaloby predpovedal výšku trestu, ktorá mu bola napokon aj vymeraná.

12. Z už popísaných námiettek sťažovateľ odvodzuje záver o pochybnej vine a indikuje potreby aplikácie zásady in dubio pro reo. Rovnako namieta aj výrok o treste, ktorý ho predurčuje na 22 a polročný trest odňatia slobody v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý považuje za hrubo neprimeraný. Vyčíta si naivitu či nemiestnu dobrú vôľu, ktorá mala byť zneužitá orgánmi činnými v trestnom konaní v jeho neprospech, pretože do právnej kvalifikácie skutku a rozsahu zavinenia boli (na základe nekladenia odporu) pojaté okolnosti nepokryté stavom jeho mysle.

13. V tejto súvislosti sťažovateľ priložil k svojej ústavnej sťažnosti aj odsudzujúci rozsudok okresného súdu, kde na strane 5 k časti „Na výzvu prokurátorky, aby sa vyjadril k prečítanému obžalovaný uviedol, že to všetko vydedukoval, že poškodenú udrel popolníkom, keď sa policajti rozprávali a hovorili, že ju musel udrieť viackrát, že mala roztrieskanú hlavu, tak preto povedal, že popolníkom a preto povedal, že do hlavy, výpoveď nečítal, prečítal ju vyšetrovateľ, bez okuliarov nič neprečíta, ale čo sa týka toho čo tam bolo, tak vedel že ide na dohodu a že sa má držať toho, čo je tam raz napísané, chcel mať pokoj. Na otázky obhajkyne, ako si vysvetľuje ten požiar, ako došlo k zapáleniu, obžalovaný uviedol, že vedľa posteľe bol stolík, práve tam, kde mal vzniknúť požiar. Na tom stolíku bola sviečka a keď sa s poškodenou natáhoval, tak tá sviečka mohla spadnúť a zapáliť. On si to vôbec nevšimol, všimol si len plamene v okne, keď bol pred tou chatkou. S poškodenou mal veľmi dobrý vzťah, keď sa aj hádali, tak ja jej povedal že „hovor si čo chceš, ja ťa aj tak ľúbim.““ dopísal nasledovný komentár: „Bol som oklamán vyšetrovateľmi o DOHODE.“

III.

Postup v konaní

14. Namietané porušenie práv sťažovateľa je dôsledkom rozhodovacej činnosti Okresného súdu Bratislava I v rozsudku č. k. 2 Tk 4/2016 zo 17. júla 2017, Krajského súdu v Bratislave v uznesení č. k. 3 To 99/2017 zo 7. novembra 2017 (napadnuté uznesenie) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení č. k. 3 Tdo 42/2018 z 26. septembra 2018.

15. V rozhodnutí o prijatí veci na ďalšie konanie (III. ÚS 455/2020 z 24. novembra 2020) bola vec vo vzťahu k pôvodne napadnutému rozsudku okresného súdu odmietnutá z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie, vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti a prejednanie veci bolo ústavným súdom obmedzené aj v rozsahu práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti niektorých námietok. Ďalší procesný postup bol preto zameraný na prejednanie rozsahu práv uvedených v bode 1 tohto nálezu.

16. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd doručil ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie.

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

17. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril prípisom č. k. 1 Spr V 658/2020 z 30. decembra 2020. K veci uviedol, že odvolací súd sa s okolnosťou založenia požiaru a jej významom z hľadiska smrti poškodenej vysporiadal na stranách 12 – 13 napadnutého uznesenia a o otázke vplyvu okolnosti vyššieho veku poškodenej na uloženie trestu na stranách 19 – 20 napadnutého uznesenia.

18. Krajský súd v tomto smere odkazuje na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej konkrétne usudzuje, že z vedomosti sťažovateľa o veku poškodenej bolo možné odvodiť predpoklad slabšej fyzickej dispozície vyplývajúci z jej vyššieho veku, a ten bol súčasťou rozhodnutia sťažovateľa dopustiť sa násilného konania. Hoci nešlo o hlavný motivačný faktor, táto skutočnosť zohrala rolu pri konaní minimálne z pohľadu uzrokovania spáchať trestný čin.

III.2. Replika sťažovateľa:

19. Sťažovateľ sa k vyjadreniu krajského súdu nevyjadril. Bez právneho zastúpenia doručil ústavnému súdu podania z 8. januára 2021, 19. januára 2021 a 4. marca 2021, v ktorých opakuje argumenty z ústavnej sťažnosti a vyjadruje názor na stav justície v republike.

20. Keďže argumentácia účastníkov konania bola, čo sa týka dôvodov vyčerpaná, ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od konania ústneho pojednávania vo veci samej, pretože od neho nebolo možné očakávať jej ďalšie objasnenie.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

21. Už v úvode ústavnoprávneho posúdenia podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ jednoznačne nie je osobou, ktorá by mala byť spoločenským vzorom a etalónom spravodlivosti, pričom tendencia páchať trestnú činnosť je v jeho prípade zrejmalá. Uvedený predpoklad však neznamená a nemôže znamenať, že sa na neho nevzťahujú všetky procesné štandardy a garancie, ktoré trestný proces ponúka a ktoré sú štandardne dodržiavané. Sťažovateľ bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin vraždy. Vstup ústavného súdu do tak zásadného rozhodnutia, ktoré v rámci všeobecného súdnictva prešlo tromi stupňami, si vyžaduje mimoriadne okolnosti veci, ako aj zásah do namietaných referenčných noriem ústavnej relevancie. Ústavný súd si v záujme podrobného preštudovania priebehu trestného

stíhania sťažovateľa zabezpečil kompletný súdny spis a oboznámil sa s dôkazmi produkovanými od prípravného až po dovolacie konanie.

22. Ústavný súd spravidla nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. V tomto zmysle ústavný súd nie je súdom konajúcim v základnom konaní. Aj napriek tomu však ústavný súd do rozhodnutí všeobecných súdov vstupuje v prípadoch, keď týmito rozhodnutiami došlo k zásahu do niektorého zo základných práv alebo slobôd tak, že interpretácia či aplikácia zákonného práva nerešpektuje podstatu ústavných princípov.

23. Ústavný súd si uvedomuje, že aj v prípade, ak indikuje v rámci napádaných konaní a rozhodnutí čiastkové porušenia práva, nemusí ísť pri čiastkovom náhlade o porušenia, ktoré budú mať ústavný rozmer. Sú však konania, kde je dôležitá tzv. alchýmia synergie. Ak sa spojí viacero čiastkových porušení v rámci kľúčových postupov v konaní, celý proces môže byť napadnutý vadou protiústavnosti. Za každých okolností platí, že jedným z významných záujmov štátu je odhaľovanie trestnej činnosti. Každý trestný čin, ktorý ostane nepotrestaný, a každé stíhanie, ktoré nenájde vyústenie v odhalení páchatel'a, sú nežiaduce. Na druhej strane nie je rovnako žiaduce, keď v rámci súdneho konania pochybnosti o páchatel'ovi prehliadneme len preto, aby vec neostala bez odsúdenia konkrétnej entity.

24. Zaujímavosť posudzovanej kauzy stojí práve na tom, že synergicky sa podarilo systému odsúdiť páchatel'a, ktorý však v kľúčových momentoch asistoval štátu presne tým spôsobom, ako bolo potrebné. Došlo teda k nepriamemu dovedeniu páchatel'a k tomu, čo je žiaduce v právnom štáte, t. j. k odsúdeniu páchatel'a. Ostalo však niekoľko ústavne relevantných otáznikov, či štát k trestnej činnosti priradil aj páchatel'a správneho.

IV.1. K nezvratnej sebainkriminácii prvotnou výpoveďou:

25. Sťažovateľ, ktorý je bezdomovcom, sedel v šoku vedľa chatky a tam prítomným záchranárom sa snažil v alkoholovom opojení popísať svoje spomienky na ostatné hodiny. Následne sa absolvovalo niekoľko operatívnych preverovaní a pre vec dva kľúčové výsluchy sťažovateľa. Ako už bolo naznačené, sťažovateľ s jeho družkou (a ďalšími známymi) večer pred tragickou udalosťou nemálo popíjali. Dychová skúška I. B. v deň jeho prvého výsluchu 4. mája 2016 o 14.35 h s výsledkom 0,68 mg/l (1,42 promile) alkoholu v krvi, o 14.57 h s výsledkom 0,64 mg/l (1,33 promile) alkoholu v krvi, o 18.04 h s výsledkom 0,34 mg/l (0,71 promile) alkoholu v krvi a o 21.09 h s výsledkom 0,09 mg/l (0,19 promile) alkoholu v krvi.

26. Pri prvom výsluchu 4. mája 2016, ktorý sa začal 21.45 h, v pozícii podozrivého sťažovateľ veľmi podrobne vypovedal bez prítomnosti obhajcu, pričom za jednu hodinu výsluchu (výsluch sa podľa zápisnice z úkonu skončil o 22.45 h) dokázal sťažovateľ vyprodukovať prostredníctvom monologickej časti výsluchu tri strany súvislo písaného textu a jeden a pol strany odpovedí na otázky. Ústavný súd zaujalo, že v rámci svojho monológu sťažovateľ iniciatívne ku každému faktu sám uvádzal početné detaily. Napríklad o jeho návrate do chatky 3. mája o 10.00 h doobeda sťažovateľ v rámci svojho monológu uviedol „... v chatke okrem E. bol ešte jeden chlap, povedala mi že je to jej kamarát. Predstavila mi ho ako J., mal okolo 50 rokov, vysoký ako ja, asi 168 cm, štíhly bol, ani tlstý, ani chudý, mal čierne vlasy krátke, oblečené mal modré rifle, mal košeľu nejakú s dlhým rukávom, farbu si už nepamätám, obuté neviem čo mal“. Zápisnica o výsluchu podozrivého evokuje veľmi veľkú výrečnosť a intelektuálnu vyspelosť sťažovateľa, ktorý aj napriek veľkému množstvu alkoholu dokázal popísať každý detail svojho pohybu a správania v osudný deň. Popisoval presné čísla vozidiel

mestskej hromadnej dopravy (trolejbus 203, autobus 63), ktorými chodil a kde vystupoval, koľko stupňové pivo pil („Najprv sme si tam dali pivo v krčme Slamená búda, dali sme si obaja po pive 10 stupňovom“), objemové miery nádob a značky alkoholu, ktoré nakupoval („sedemdecovú vodku Extra jemnú zn. Tesco a pivo Kelt v gumenej fľaši 1,5 L“).

27. V rámci súdneho konania však bol súčasne spracovaný znalecký posudok č. 8/2016 PhDr. Vlastou Kurucovou (odbor psychológie, odvetvie klinická psychológia dospelých), ktorý o sťažovateľovi v záveroch uvádza: „Pri testovom vyšetrení zistujeme aktuálnu intelektovú úroveň v spodnom pásme populačného priemeru so slabšie rozvinutou názornou zložkou a znakmi pariciálnej deteriorácie... Podpriemere sú rozvinuté jazykový cit, logické uvažovanie a celkovo sociálna inteligencia... V klinickopsychologickom náleze a výsledkoch psychodiagnostického vyšetrenia obvineného sa manifestujú znaky, ktoré naplňajú diagnostický obraz abnormne štrukturovanej osobnosti s ustáleným vývojom, s rysmi emočnej lability, egocentricky zameranú so sklonom k zvýšenej iritabilite, dissociálnym vývojom, a celkovou depriváciou v morálnej a sociálnej oblasti, čo spĺňa kritériá pre diagnostikovanie poruchy osobnosti.“ Zjednodušene sa dá povedať, že znalec zistil u sťažovateľa mizernú rozumovú vyspelosť, ktorá bola v posudzovanej veci umocnená alkoholovým opojením. V tomto kontexte monologická časť jeho výpovede, ako ju zachytil vyšetrovateľ, vyvoláva viac než pochybnosti o jej autenticite.

28. Sťažovateľ, ktorého charakterizuje citovaný popis psychológa, následne vypovedal na ďalší deň (5. mája 2016) opätovne, no tentoraz už za prítomnosti ustanovenej obhajkyne. Keďže išlo o prípad povinnej obhajoby a sťažovateľ si obhajcu sám nezvolil, bol mu štátom ex offo ustanovený. Ústavný súd zaujal text tejto ďalšej výpovede, ktorá je vo svojej podstate identická ako výpoveď z predošlého dňa. Uvedené znie na prvý pohľad logicky, no pri jej detailnom skúmaní ako celok vykazuje jednu zásadnú zvláštnosť. Keď ústavný súd urobil porovnanie monologických častí výpovede pána B. po jednotlivých odsekoch, dospel k tomu, že sú aj chronologicky identické. Dokonca, že v konkrétnych odsekoch sťažovateľ uviedol vždy niekoľko identických detailov, ktoré prima facie neboli nevyhnutné a pokojne ich mohol opomenúť.

29. Konkrétne v 1. odseku výpovede podozrivého a v sekcii „K osobe“ vo výpovedi obvineného sú uvedené tieto rovnaké detaily: Pán B. navštevoval základnú školu v P., bol stíhaný za krádeže, pričom akcentuje jedno stíhanie za ublíženie na zdraví. V oboch výpovediach je identicky zdôraznené, že naposledy ho pustili z výkonu trestu 10. apríla 2016 a mal zákaz vstupu do B. a porušil ho. Ďalej v 2. odseku výpovede podozrivého a v 1. odseku sekcii „Ku skutku“ vo výpovedi obvineného sa zhodne uvádza: Sťažovateľ sa zobudil o 6.15 h ráno, sťažovateľ identicky zdôrazňuje, že záhradná chatka je na K. na ulici V., ako aj to, že je niekde v ponuke na prenájom. Ďalej zhodne uvádza, že robil na stavbe v T. pri „K.“ na konečnej zastávke trolejbusu č. 204. Bez jasného súvisu v oboch výpovediach sťažovateľ zdôrazňuje, že s E. žil aj sexuálne. 3. odsek výpovede podozrivého /do momentu odchodu J. a V./ a 2. odsek sekcii „Ku skutku“ vo výpovedi obvineného zhodne chronologicky obsahujú tieto detaily: Sťažovateľ si ráno spravil kávu a vodu si prihrial na plynovom variči. Šiel na nákup a od E. dostal 5 eur a mal kúpiť pečivo, mlieko a pivo (výpočet bol identicky uvedený). Nastúpil do trolejbusu na zastávke J. V oboch výpovediach pán B. takmer identicky popisuje detaily pri osobe J. (okolo 50 rokov, asi 168/170 cm, ani tlstý, ani chudý, čierne krátke vlasy, modré rifle, košeľa s dlhým rukávom, farbu si už nepamätal, nevedel, čo mal obuté) a osobe V. (cigánka, má čierne vlasy, okolo 40 rokov, býva v D., nevedel presne kde). Keď všetko vypili, išli s J. na pivo do reštaurácie S., pričom zhodne bezdôvodne akcentuje, že išlo

o 10-stupňové pivo. 3. odsek výpovede podozrivého /po odchode J. s V./ a 2., resp. 3. odsek sekcie „Ku skutku“ vo výpovedi obvineného sa zhodujú v nasledovnom: Sťažovateľ zdôrazňuje, že sa narobil pri dreve, popolník chytil do ľavej ruky, pričom osobitne zhodne sám od seba akcentuje, že je ľavák a sedí aj popis popolníka, ktorý opisuje ako masívnejší (hrubé sklo) a žltobiely. Rovnako na totožnom mieste zdôrazňuje v rámci svojho monológu aj napríklad to, že ho E. poškriabala pri ľavom oku. V rámci udalostí po požiari akcentuje značku svojho mobilného telefónu (Samsung) a to, že volal 112, pričom uvádza detail, že príchod pohrebného vozu po E. mu povedala žena („policajtká“). Následne do detailu rovnako popisuje aj svoje oblečenie, keď mu najprv suseda K. dala 35 eur, na K. v „b.“ (tento nezvyklý pojem používa v oboch výpovediach na rovnakom mieste) si kúpil bundu a rifle, pričom topánky si nekupoval a mikinu mal od susedy. Svoje pôvodné oblečenie (čierne rifle a bledohnedú mikinu) hodil do betónovej skrúže, pričom identicky teritoriálne zdôvodňuje, že to bolo za T. na R. V závere uvádza, že mal pri sebe psa („čierneho bastarda“), ktorého chcel dať do útulku, ale šofér v autobuse č. 63 ho z neho vyhodil, lebo pes nemal náhubok.

30. Ústavný súd si uvedomuje, že takto detailná analýza dôkazného prostriedku nie je v rozhodnutiach ústavného súdu štandardom, no v posudzovanej veci k nej bolo potrebné pristúpiť. Z napádaného rozhodnutia vyplýva, že práve sebainkriminujúca výpoveď z prípravného konania je totiž kľúčovým dôkazom, na ktorom stojí odsúdenie sťažovateľa. Z hľadiska procesného ústavný súd uznáva, že výpoveď bola realizovaná za prítomnosti obhajcu, no berúc do úvahy komparáciu v predchádzajúcom bode otvára otázka efektivity obhajoby, špeciálne v prípadoch ustanovenej obhajoby. V zmysle advokátskych predpisov nemôže obhajca žiadnym spôsobom zvýhodňovať (a ani znevýhodňovať) ktoréhokoľvek zo svojich klientov bez ohľadu na typ právneho vzťahu medzi ním a klientom. Ústavnému súdu je zrejmé, že obhajca klientovi poskytuje právne rady, oboznámi obvineného s jeho právami, medzi ktoré patrí aj právo nevypovedať. Výsledkom právnej rady by malo byť aj odporúčanie, aká procesná taktika sa v danom štádiu konania zdá byť najvhodnejšia.

31. Ambíciou ústavného súdu nie je sťažovať orgánom činným v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) ich prácu, no súčasne si oni svoju prácu nemôžu bezdôvodne uľahčovať. Je bežné, keď súd alebo OČTK v záujme čistoty protokolácie preformuluje (bez zmeny významu) vetu z výpovede, no podmienkou tohto postupu je zákaz straty autenticity daného úkonu. Zjednodušene povedané, výpoveď osoby so základným vzdelaním alebo nižším IQ nemôže vyznievať ako výpoveď akademika. Práve chaotickosť, mierne nezrovnalosti a používanie nedokonalého jazyka je častokrát tým, čo vzbudzuje potrebnú dôveru a posilňuje dojem o potrebnej legalite realizovaného úkonu trestného konania.

32. Jednou z kľúčových výhrad sťažovateľa je sľub OČTK, že dôjde k uzavretiu dohody o vine a treste. Práve týmto zdôvodňoval sťažovateľ ochotu spolupracovať, pričom neuzavretie takejto dohody považoval za zradu a ľstivé konanie zo strany prokuratúry. Jedným z rizík dohodovacieho konania z kriminologického hľadiska je „hľadanie páchatel'a pre trestný čin“, keď inštalovanie recidivistu do pozície páchatel'a (ideálne takého, ktorý práve vykonáva trest odňatia slobody a v prípade nového skutku je pravdepodobné napríklad malé navýšenie trestu alebo upustenie od potrestania) je obojstranne výhodná situácia. OČTK vyriešili prípad a páchatel' so zlým kriminologickým profilom si je vedomý, že by mu aj tak nik neveril, tak radšej prijme ďalší trest za skutok, ktorý ani nemusel spáchať. Ústavný súd netvrdí, že o takúto situáciu muselo nevyhnutne ísť v súdnej veci, no sťažovateľ je bezpochyby typologicky vhodný kandidát na uvedenú úvahu.

33. Podľa ústavného súdu je ústavne neakceptovateľné, keď sa pri osobe z akejkoľvek marginalizovanej komunity (národnostná alebo etnická menšina, cudzinec, azylant a pod.) zneužije jej vzdelanostný (nedokončená škola, neovládanie jazyka) alebo sociálny nedostatok (bezdomovectvo, nevyriešená bytová otázka, minulé odsúdenie) a z prezumpcie neviny sa stane prezumpcia viny. Následne najmä pri osobách, kde pobyt vo výkone trestu odňatia slobody vzhľadom na ich historické a empirické skúsenosti nepôsobí nijak odstrašujúco, je istým zjednodušením pristúpiť k dohode na priznaní výmenou za nízky trest. Nie je teda možné za žiadnych okolností využívať slaboduchosť obvineného pre účely dosiahnutia žiaduceho výsledku.

34. Ústavný súd si všimol, že v konaní bolo viacero podporných dôkazov, ktoré svedčili v prospech tvrdenia sťažovateľa a rozptyľovali teóriu o ňom ako páchatelovi. Napríklad na strane 5 rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo 17. júla 2017 sestra poškodenej A. G. uvádza, že v deň skutku sestre telefonovala a tá bola veľmi opitá, bol tam hluk a hovor ukončila. Súčasne uviedla, že sestra jej nikdy nepovedala, že by ju obžalovaný fyzicky napadol. Na strane 6 identického rozsudku je zachytená výpoveď svedkyne Z. K., ktorá má rodinný dom oproti chatke, čo zhorela, a uviedla, že tešili sa, že tam bol, lebo to bol slušný a pracovitý človek. Konkrétne uviedla: „Poškozenu poznala asi 20 rokov a za tú dobu sa v chatke vystriedalo dosť ľudí a neboli to ľudia, s ktorými by sa chcela stretávať. Keď do chatky prišiel obžalovaný, všetkým odľahlo, pretože obžalovaný sa o poškodenú stará a staral sa aj o okolie, o jedlo, bývanie, kúrenie. Bol spoľahlivý, vedel pracovať, bol zodpovedný a celá rodina svedkyne volala obžalovaného - slušný človek. Na ďalšie otázky obhajkyne svedkyňa uviedla, že ju prekvapilo, že v dobe skutku mal byť obžalovaný pod vplyvom alkoholu, pretože ona sama ho za dva roky videla pod vplyvom alkoholu možno dvakrát. Obžalovanému vypomáhali hlavne materiálne, zakúpením dreva, dodali im jedlo a tiež menšie finančné sumy ako odmenu za výpomoc obžalovaného. Obžalovaný sa nikdy nechoval agresívne, z jeho strany nepočula žiadne hrubé slovo, dokonca aj keď bol obžalovaný vo výkone trestu odňatia slobody, písal poškodenej milé listy, ktoré ale adresoval cez svedkyňu, aby ušetril, pretože ak napísal svedkyňi, v obálke bol aj list pre poškodenú. Asi tri dni pred skutkom bol obžalovaný natešený, že zdedil pri P. nejaký domček, kde sa s poškodenou chcel nast'ahovať a tam žiť.“

35. Rovnako je vhodné poukázať aj na závery znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru z odboru prírodovedného skúmania a kriminalistických analýz ČES: ..., kde i. a. bola analyzovaná vzorka nečistôt spod nechtov sťažovateľa zaistených ako stopa č. E-2, ktoré boli porovnané s DNA profilom poškodenej E. R., zaistených ako stopa č. A-6. V bode 12 záverov znaleckého posudku sa konštatuje, že nejde o zhodné DNA profily. Ústavný súd teda zaznamenal, že ani nepriamo nebola verifikovaná účasť sťažovateľa na zápase s poškodenou (čo narušuje dôkaznú reťaz). Rovnako je taktiež potrebné vnímať aj parciálne porušenie princípu in dubio pro reo v súvislosti s konštatovaním v rozsudku prvostupňového súdu: „Výpovede svedkov navrhnutých tak obžalobou, ako i obhajobou k zisteniu a ustáleniu samotného priebehu skutku neboli použiteľné, pretože všetci svedkovia ešte pred skutkom odišli a k skutku samotnému sa nevyjadrili.“ Inak povedané, samotný skutok mal súd preukázaný len spornou výpoveďou z prípravného konania.

36. Ako už bolo uvedené, úlohou ústavného súdu je hľadiť na všetky procesy vrátane tých trestných komplexne. Porušenie základných práv v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu musí mať na účely záveru o porušení referenčných noriem nielen relevanciu, ale aj intenzitu. Ústavný súd si podrobne preštudoval spisový materiál týkajúci sa vedeného procesu

so sťažovateľom a dospel k záveru, že jeho ústavné práva porušené boli. Výpoveď sťažovateľa realizovaná za prítomnosti ustanoveného obhajcu po vznesení obvinenia sa prima facie javí ako nezvratná. Všetko sa však začalo jeho operatívnou výpoveďou vedľa tlejúcej chatky, keď bol sťažovateľ preukázateľne pod vplyvom alkoholu. Následne OČTK tesne po klesnutí hladiny alkoholu v dychu realizovali podrobný výsluch sťažovateľa, ktorý bol následne opakovaný aj za prítomnosti ustanovenej advokátky. Zo spisu však vyplýva, že jeho opakovanie bola len formalita, keďže reálne išlo len o jeho skopírovanie v rámci spisu. Ústavný súd považuje za potrebné, aby sa všeobecné súdy viac zaoberali vyhodnotením dôveryhodnosti výpovedí z prípravného konania, keďže, sledujúc závery znalca o psychickej vyspelosti sťažovateľa, výpovede zjavne vyvolávajú otázky v rovine ich dôkaznej hodnoty a v spojení s nedostatočnými odpoveďami vyznievajú aj ústavnoprávne problematcky.

37. Bolo by problematcké, ak by išlo o nosný dôkaz viny sťažovateľa. Výstup z monologickej časti výpovede sťažovateľa je tak úhl'adný a syntakticky čistý, že by sa zaň nemusel hanbiť ani vysokoškolsky vzdelaný človek s početnými rétorickými skúsenosťami. Sťažovateľ bol právne zastúpený ex offó obhajcom. Je povinnosťou ustanoveného obhajcu, aby riadne a materiálne realizoval obhajobu páchatel'a, keďže len týmto prístupom bude reálne a korektné realizované právo na právnu pomoc, ktoré garantuje ústava. Je potrebné skúmať, ako je možné, že boli podané dve výpovede toho istého človeka (pred a po vznesení obvinenia, bez a následne aj za prítomnosti ustanoveného obhajcu) takmer identicky. Sťažovateľ bez vyzvania špecifikuje množstvo nadbytočných detailov, ktoré principiálne nesedia s očakávaniami primitívneho konania, ktoré mu bolo OČTK kladené za vinu a za ktoré bol aj právoplatne odsúdený. Inak povedané, už na prvý pohľad je odôvodnené pochybovať o vine sťažovateľa.

38. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na námietku sťažovateľa o zásahu do práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru. Ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľné, ako sa krajský súd vysporiadal na str. 13 napadnutého uznesenia, a poukázal na to, že od vznesenia obvinenia sťažovateľovi bolo po celú dobu konania právo na obhajobu garantované, na výsluchoch bola prítomná jeho obhajkyňa a proti obsahom zápisníc či priebehu vyšetrovacích úkonov neboli vznesené žiadne námietky spochybňujúce či už ich zákonnosť alebo pravdivosť. Ako už ústavný súd naznačil, fyzická prítomnosť ustanoveného obhajcu nestačí, ústava požaduje aj materiálnu prítomnosť obhajoby, pričom z už popísaného porovnania výsluchov existujú o materiálnej kvalite obhajoby odôvodnené pochybnosti. V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť aj to, že zápis advokáta do zoznamu ex offó obhajcov v trestnom konaní je fakultatívny, a teda advokát, ktorý na uvedenú činnosť nemá čas, prostriedky alebo náladu, vykonávať ju nemusí. Ak sa však do tohto zoznamu vedeného Slovenskou advokátskou komorou rozhodne zapísať, musí obhajovať klienta vždy riadne.

39. Ústavný súd ďalej poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorá sa venovala nevypočutiu vyšetrovateľov, ktorých výsluch bol navrhovaný: „V spojitosti s výsluchom vyšetrovateľov, resp. policajtov ako svedkov v tej istej veci k obsahu, spôsobu alebo priebehu nimi vykonávaných procesných úkonov vo veci, v ktorej pôsobili ako orgán činný v trestnom konaní, najvyšší súd zastáva názor, že postavenie orgánu činného v konkrétnej veci je nezlučiteľné s postavením svedka v nej, pretože o tom, akým spôsobom prebiehal úkon trestného konania, a aký je jeho obsah, svedčí zápisnica o úkone, resp. iná listina o zákonných náležitostiach tohto úkonu. Napokon návrh výsluchu vyšetrovateľa PZ ako svedka vzniesla prokurátorka, ktorá následne na vykonaní tohto dôkazu netrvala.“ Z uvedeného vyplýva, že dokonca ani dodatočný výsluch vyšetrovateľov, ktorí by verifikovali správnosť

úkonu z ich uhla pohľadu, by nedokázal odstrániť pochybnosti, ktoré jasne vyplývajú a sú zachytené v zápisniciach o úkonoch prípravného konania.

40. Ústavný súd v rámci procesu rozhodovania preštudoval podrobne súdny spis vrátane znaleckých posudkov, ktoré boli vyhotovené v súvislosti s posudzovaným súdnym konaním a vyjadruje zásadné výhrady spojené s nedostatočným vysporiadaním sa súdov s požiadavkou na náležité vyhodnotenie dôkazov, na ktorých bola vina sťažovateľa založená. Ústavný súd akcentuje, že práve v prípade trestných činov proti životu podľa prvého dielu prvej hlavy osobitnej časti Trestného poriadku je konkrétne riešenie otázky miery zavinenia otázkou zásadnou. Ak sa totiž nepreukáže úmysel páchatel'a, nie je možné aplikovať skutkové podstaty podľa § 144 TZ (Úkladná vražda) a § 145 TZ (Vražda) a prichádza eventuálne do úvahy odsúdenie za nedbanlivostné trestné činy podľa § 147 a 148 (Zabitie) a § 149 TZ (Usmrtenie). Ústavný súd berie do úvahy veľmi tenkú hranicu medzi skutkovou podstatou trestného činu vraždy a trestného činu zabitia. Práve z toho dôvodu je potrebné, aby všeobecné súdy vždy podrobne skúmali konania páchatel'ov. Z textu rozhodnutia musí byť zrejmé prečo bol páchatel'ovi na ťarchu pripísaný úmysel vraždiť a nie to, že jeho úmyslom bolo napríklad len ublížiť poškodenej na zdraví.

41. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sťažovateľ opakovane akcentoval svoj vzťah k poškodenej. Sťažovateľ argumentuje alternatívnym skutkovým dejom, ktorý má byť podložený okrem iného aj svedeckými výpoveďami o tom, že sťažovateľ nikdy pred skutkom poškodenej neublížil. Úlohou súdu v popísaných okolnostiach je dôkladný prieskum oboch alternatív s následným náležitým vysvetlením príklonu k niektorej z nich. Súčasne ústavný súd pripomína, že ak existujú interpretačne rovnocenne stojace alternatívy, je potrebné v súlade s výkladovými princípmi trestného procesu voliť tú pre páchatel'a najpriateľnejšiu (in dubio pro reo).

IV.2 Sumárne závery ústavnoprávneho posúdenia

42. Ústavný súd pripomína, že jednou zo zásad, ako orgány verejnej moci konať nikdy nesmú je, že nesmú konať ľstivo. Sťažovateľ svoju výpoveď odvolal v situácii, keď mu orgány činné v trestnom konaní odmietli návrh na uzatvorenie dohody o vine a treste, t. j. v momente keď bolo zrejmé, že za svoju súčinnosť nedostane žiaden benefit. Je faktom, že keby nedošlo z jeho strany k verifikácii skutkového deja, ako ho zrekonštruovala obžaloba, vysoko pravdepodobne by bolo veľmi náročné uznať sťažovateľa za vinného. Zostali bez povšimnutia otázky, či problematické bytové a sociálne pomery, ako aj to, že sťažovateľ bol viackrát súdne trestaný prispeli k pohľadu sťažovateľa na vec hľadiť realisticky a či nebol ochotný voliť radšej „vrabca v hrsti ako holuba na streche“. Jeho argumentácia je pomerne jasná, že zrejme bol ochotný radšej akceptovať nižšiu trest a popieranie skutku sa mohlo javiť, vzhľadom na jeho tendenciu k páchaniu trestnej činnosti, procesne riskantnejšie. Inak povedané, už v prvom kroku sa sťažovateľ zrejme rozhodol radšej povedať to, čo sa od neho očakávalo a akceptovať trest v kratšom trvaní, keďže sa považoval za apriori nedôveryhodného pre OČTK.

43. Z výpovede sťažovateľa ústavný súd vyabstrahoval viaceré relativizačné prvky (po vykonaní vraždy sa mal správať natoľko pokojne, že okrem iného nastúpil aj do autobusu so psom uvažoval o jeho odovzdaní Slobode zvierat v súčinnosti s mestským policajtom). Kontext nasledovných udalostí po skutku skutočne opomína profil človeka, ktorý by mal byť vrahom. Sťažovateľ opakovane akcentoval vo svojich výpovediach, že jeho družka v chate počas požiaru nebola, čím je jednoznačne relativizovaná úvaha o jednoznačnom úmysle páchatel'a vraždiť. Ak vyšetrenie výlučne nepotvrdilo smrť popolníkom a dopomohol k tomu

aj požiar, sťažovateľ a poškodená preukázateľne zápasili (bolo charakteristické pre ich vzťah), sťažovateľ veril, že družka nie je v chate počas požiaru, potom záver všeobecných súdov o vražde je pochybný, keďže vôbec nezohľadnili obranu obvineného. Uvedené je pochybné o to viac, že jediné, čo mal vyšetrovateľ zadovážené v neprospech sťažovateľa je jeho procesne sporné priznanie, ktoré je však skôr priznaním k súhru udalosti, no vôbec nie o priznaní k úmyslu vraždiť.

44. Z dokazovania vyplýva jeho selektívne zameranie s výrazným podcenením dôkazov navrhnutých v prospech sťažovateľa, najmä výsluch vyšetrovateľov, výsluch iných osôb prítomných v chatke pred požiarom, ale predovšetkým samotná sťažovateľova výpoveď pred súdom. Aj Európsky súd pre ľudské práva už vo svojej rozhodovacej činnosti zdôraznil, že pojem spravodlivý a kontradiktórny proces predpokladá, že súd by v zásade mal prikladať väčšiu váhu výpovedi svedka prednesenej na pojednávaní ako záznamu o jeho výsluchu v prípravnom konaní. Okrem iných dôvodov je to preto, že predsúdne vypočúvanie je predovšetkým procesom, ktorým prokuratúra zhromažďuje informácie v rámci prípravy na pojednávanie, aby podporila svoj prípad na súde. Na druhej strane úlohou senátu, ktorý vedie pojednávanie, je stanovenie viny alebo nevinu obžalovaného po spravodlivom posúdení všetkých dôkazov skutočne predložených na súdnom pojednávaní na základe ich bezprostredného vykonania (pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Huseyn a ďalší proti Azerbajdžanu z 26. júla 2011, sťažnosti č. 35485/05, 45553/05, 35680/05 a 36085/05). A práve skutkový dej prevzatý zo zápisnice z prípravného konania naráža na náležite nezodpovedané a silno relativizujúce námietky sťažovateľa vyplývajúce z jeho skutočnej vôle.

45. Záver všeobecných súdov o vine sťažovateľa založený na usvedčujúcom dôkaze v podobe pochybnej výpovede sťažovateľa v spojení s prezumpciou úmyslu páchatel'a je ústavne neakceptovateľný. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na tvrdenie na strane 10 rozsudku Okresného súdu Bratislava I: „Pokiaľ obžalovaný na hlavnom pojednávaní tvrdí, že nemôže byť uznaný vinným výlučne na základe svojho priznania k trestnej činnosti, je skutočne pravdou, že samotné priznanie nie je dôkazom absolútnym a nezbavuje orgány činné v trestnom konaní a ani súd povinnosti, zistenia a zadokumentovania dôkazov svedčiacich tak v neprospech, ako i v prospech obvineného.“ Vina sťažovateľa (a vychádzali z toho aj znalci pri formulácii odborných záverov) bola výlučne založená na priznaní sťažovateľa. Inak povedané, súdy urobili presne to, o čom sami tvrdili, že urobiť nesmú.

46. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu je právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Vyššie uvedený sumár výhrad však netvorí proces, ktorý by sa dal označiť za spravodlivý a preto je potrebné konštatovať, že k porušeniu referenčných noriem došlo. Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením bolo porušené, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, princíp nulla poena sine lege podľa čl. 49 ústavy, princíp prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 40 ods. 2 listiny, základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

47. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Krajský súd je v ďalšom konaní

vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

48. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 375,24 eur.

49. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky) Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu).

50. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.